

Lokala folkhälso- och brottsförebyggande rådet tillika BRÅ

Plats och tid	Kommunhuset, Tjädern, kl. 09:00–12:00
Deltagare	Ellen Eriksson (S), ordförande Elisabeth Björklund, Allt för Ragunda (AFR) Annie, Polisen Bräcke Ragunda Johan Bergvall, Systembolaget Magnus Sundin, Barn och utbildning Maria Thalén, städchef Eva Nilsson, samhällsbyggnadschef Anna Ottosson-Blixth, RF-SISU Jämtland-Härjedalen Elisabeth Strömblad, Dietist Region Jämtland Härjedalen Hanna Lindestig, folkhälsosamordnare Region Jämtland Härjedalen Lena Sirkka, folkhälso- och föreningssamordnare Ida Valter, sekreterare
Paragrafer	§ 35 - 44

Justerande		Utdragsbestyrkande

Innehåll

§ 35 Öppnande av möte	3
§ 36 Minnesanteckningar föregående möte	3
§ 37 Presentationsrunda	3
§ 38 Aktuellt från polisen	3
§ 39 Kost och folkhälsa i Ragunda	3
§ 40 Avloppsmätningar – narkotikaspår	3
§ 41 Kost och folkhälsa regionalt	4
§ 42 Rapportering från Tillgänglighetsrådet	4
§ 43 Aktuellt från verksamheterna	4
§ 44 Övriga frågor	6

Justerande			Utdragsbestyrkande

§ 35 Öppnande av mötet

Ordförande Ellen Eriksson (S) öppnar mötet.

§ 36 Minnesanteckningar föregående möte

Ordförande Ellen Eriksson (S) och folkhälso- och föreningssamordnare Lena Sirkka går igenom minnesanteckningarna från senaste mötet.

§ 37 Presentationsrunda

Presentationsrunda genomförs.

§ 38 Aktuellt från polisen

Annie från Polisen går igenom brottsstatistik för perioden december 2024 till och med slutet på januari 2025. Polisen har under denna period haft något lägre bemanning på grund av högtider och detta har resulterat i lite lägre närvaro i Ragunda kommun.

Under perioden har det mest förekommande anmälda brottet i Ragunda kommun varit brott i nära relationer. Sedan kommer bedrägeribrott, där är det vanligaste är kort- och annonsbedrägerier. Det har även skett ett antal trafikbrott samt varit ett inbrott i en skola.

Under året 2024 har det främst förekommit trafik- och bedrägeribrott i Ragunda kommun, vilket speglar hela Jämtland. Under 2024 har bedrägerierna gått ner generellt sätt men det är fortfarande vanligt förekommande brott i länet. Bedragarna riktar sig främst mot äldre och använder ofta medel som är verklighetstrogn, till exempel säger de att de är från Postkodslotteriet.

§ 39 Kost och folkhälsa i Ragunda

Denna punkt stryks på grund av frånvaro och ersätts av genomgång av genomförda avloppsmätningar som visar narkotikaspår.

§ 40 Avloppsmätningar – narkotikaspår

Lena Sirkka visar lokala siffror från avloppsmätningar som visar analysresultat och spår av narkotika. Mätningarna skedde i Stugun och Hammarstrand oktober 2024. I Bispgården finns inte kapacitet för att utföra mätningarna. Mätningar har gjorts intervallet söndag-måndag och onsdag-torsdag olika veckor.

Mätningarna visar spår av cannabis, kokain, benzo, amfetamin, metamfetamin, ecstasy tramadol och ketamin. Det fanns även spår av kristall på veckomätning men inte på helgmätningen. Det narkotikaklassat läkemedlet tramadol förekommer via recept, dock var resultatet från avloppsmätningen högre än vad som var utplockat från apotek.

Mätningen visar något högre nivå av narkotika än vad kommunen tidigare haft och en uppgång på vissa narkotikaklassade medel. Det är dock svårt att konstatera hur många av kommunens invånare som brukar narkotika. Mätningarna ger en ögonblicksbild och visar varken ålder, kön eller etnicitet. Det kan vara narkotika som spolas ned i toaletten. Offentliga toaletter och äldreboenden är även påkopplade på dessa avlopp.

Justerande		Utdragsbestyrkande

Narkotikapriserna har gått ned från år 2020, vilket ökar brukandet. Det kan starta med att de blir bjudna på narkotika för att skapa beroende.

Det är viktigt att föräldrar håller koll på flödet av pengar hos barn och ungdomar, se över till exempel swish-historik. Det förekommer även att ungdomar tvättar pengar genom att de till exempel tar emot swish för att sedan skicka tillbaka eller vidare pengarna. Föräldrar bör även se över sina barns mediciner, hålla koll på vad de köper, om de har fått presenter av vänner osv. Enkätundersökningen ”Skolelevers drogvapor” visar att föräldrar som är aktiva med att fråga barn/ungdomar vad de ska göra på helgen kan påverka om barnet/ungdomen har en senare eller ingen debut av droger och alkohol.

§ 41 Kost och folkhälsa regionalt

Elisabeth Strömblad och Hanna Lindestig från Folkhälsoenheten Region Jämtland Härjedalen går igenom kosthållning, hälsosamma matvanor och folkhälsa ur ett regionalt och lokalt perspektiv.

Hanna visar statistik på matvanor bland elever i Ragunda kommun. Information har hämtats från förskoleklass, årskurs 4 och 7. Resultaten visar att eleverna äter frukt och grönt under rekommendationen och vissa elever får inte i sig mat kontinuerligt under skoldagen. I årskurs 7 äter bara 62% frukost och 50% lunch. På länsnivå är det ofta flickor i högre årskurser som äter sämre.

Det finns geografiska skillnader på folkhälsan i Jämtlands län där Bräcke och Ragunda kommun sticker ut. Statistiken visar att Bräcke och Ragunda kommun har fler invånare med högt blodtryck, övervikt eller fetma och god hälsa.

Se mer information i bifogad PowerPoint.

§ 42 Rapportering från Tillgänglighetsrådet

Ingen information lämnas vid mötet.

§ 43 Aktuellt från verksamheterna

Systembolaget – Systembolaget har från centralt håll gått ut med att det ska öka fokus på folkhälsofrågor. Det ska bland annat ge ut en folder angående onyttig konsumtion och var man kan vända sig för hjälp med ohälsosamma alkoholvanor. Butiken har efterfrågat det länge och förhoppningsvis kommer den ut i år. Statistik visar att den totala konsumtionen går ned, den största gruppen dricker mindre. De som konsumerar mer och har ett risk- eller missbruk brukar dock mer alkohol. Statistiken visar ingen skillnad mellan män och kvinnor.

Köpmönstret har ändrats sedan pandemin – en del handlar en större mängd billigare varor och en del dyrare men färre varor.

Systembolaget har en antilångningskampanj under januari. De flesta lagningar som sker är unga vuxna/ungdomar som köper till ungdomar.

Stadenheten – En del skadegörelse i Bispgården, vilket är ett återkommande problem i perioder.

Justerande		Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnad - Inväntar kameraövervakning som kan bidra till mindre skadegörelse och mer trygghet. Samhällsbyggnad arbetar för att offentliga lokaler ska kunna vara öppna för allmänheten. De tittar även på hur kommunen kan öka tillgängliga ytor med förbättring av snöröjning och sandning.

Elisabeth Björklund (AFR) – Riktat en fråga till polisen om användandet av drönare kan bli möjligt i Ragunda kommun. Polisen svarar att de inte vet om det kommer vara möjligt att övervaka med drönare i Ragunda kommun men att användandet av drönare är under utveckling.

Barn och utbildning - Kränkingsärendena (anmälda kränkningar elev mot elev) har gått upp lite den senaste tiden, men antalet är lägre än vad det var för 1,5–2 år sedan.

Folkhälso- och föreningsamordnare – Inför den nya strukturen för lokala Brå kommer det strategiska arbetet ha två inriktningar - brottsförebyggande arbete samt folkhälsa.

I arbetet kring folkhälsa kan samverkan kring matvanor i skolan vara aktuellt. Rektorererna önskar samsyn och samverkan kring det. Både representant från skolverksamheten och Kostenheten kommer vara bjudna på mötena 2025.

Det har tagits fram frågebatterier som kommer bli underlag för kommunens lägesbild, vilket kommer hjälpa kommunen ta fram fokusområden kring det brottsförebyggande arbetet. Det finns en tanke att ha ett liknande arbete mot folkhälsa.

Vid nästkommande kommunstyrelse kommer ärendet om regler kring organisationen lokala Brå att hanteras.

I övrigt har varit det många föreningsmöten den senaste tiden, bland annat för ungdomsprojekt. Folkhälso- och föreningsamordnaren har haft kontakt med 10–15 föreningar sedan jul.

Tre ansökningar har kommit in angående lovaktiviteter, alla tre ansökningar handlar om fiskeaktiviteter. Länsförsäkringar stöttar till höstlovsaktiviteter ekonomiskt i 3 år till.

Ordförande/representant skolan – Vissa elever har stulit föremål som tillhör skolan, till exempel miniräknare. Skolan arbetar med att få detta att upphöra.

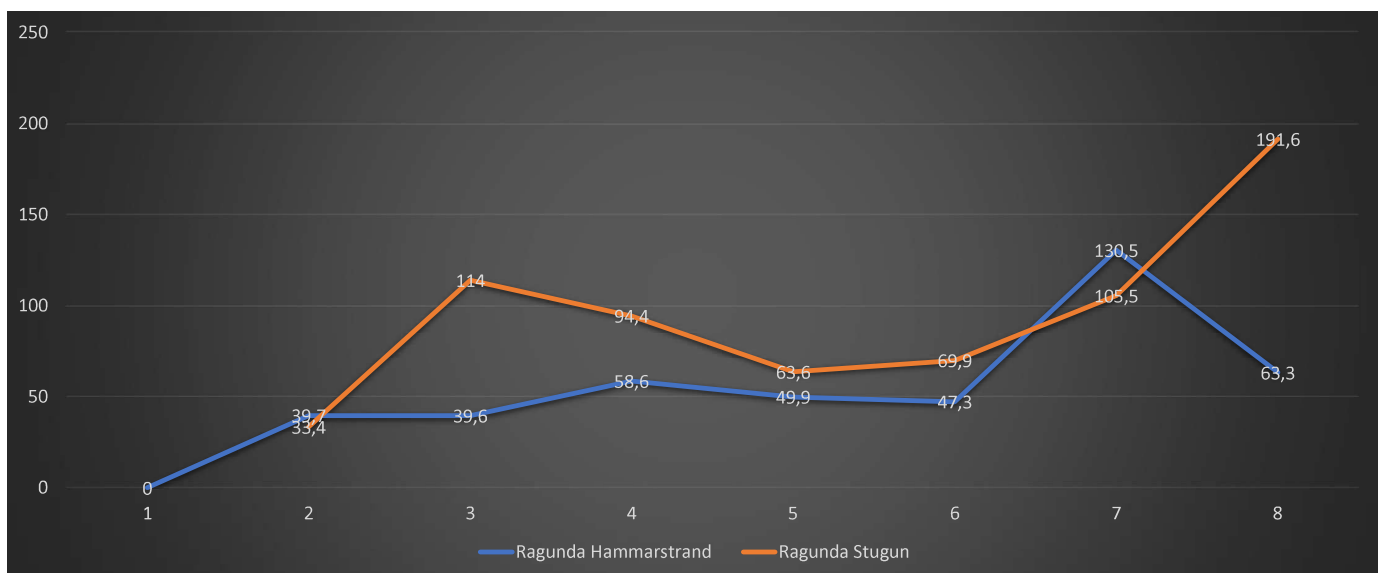
§ 44 Övriga frågor

Inga övriga frågor

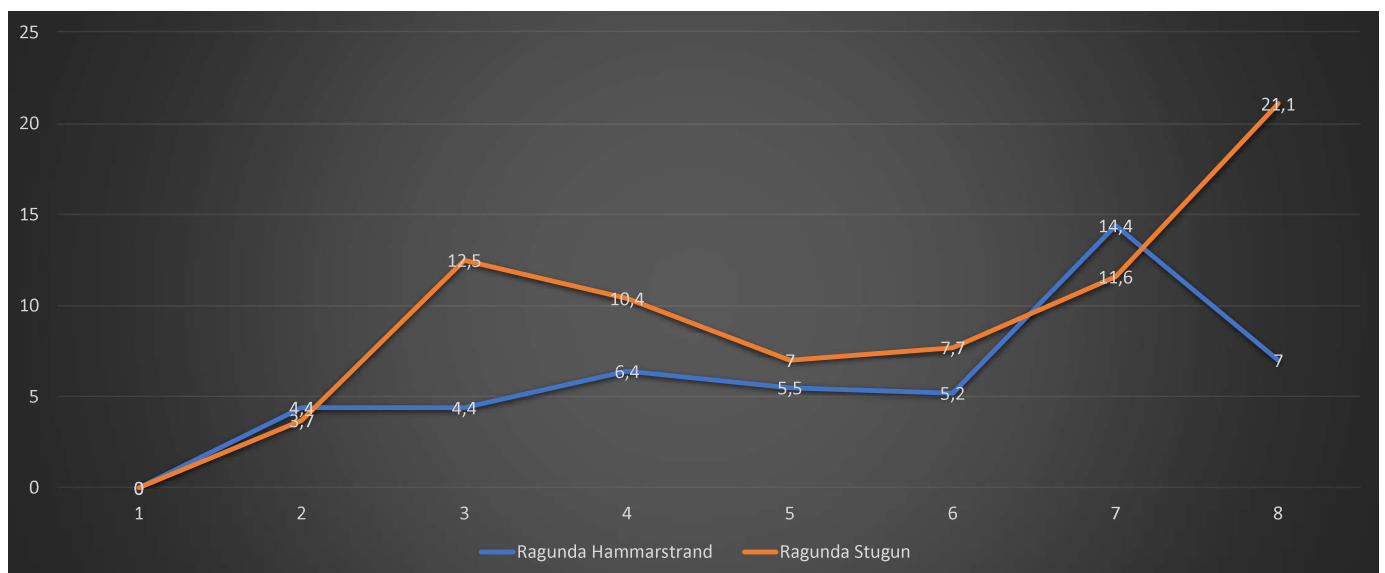
Justerande		Utdragsbestyrkande

Ragunda

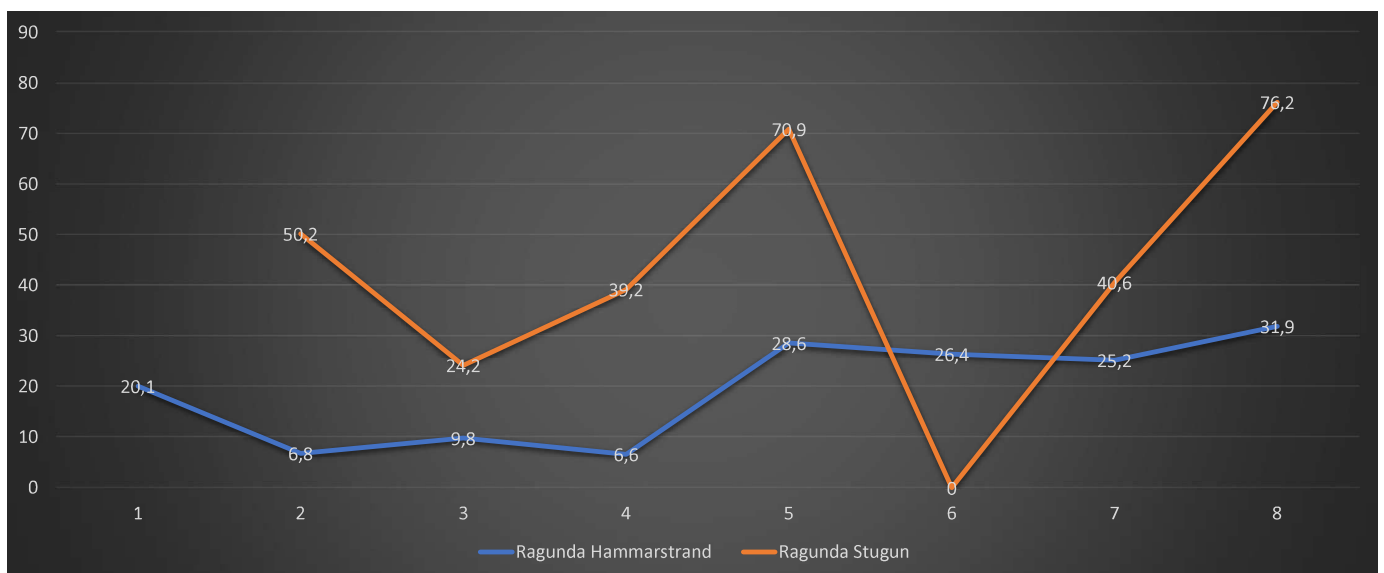
Amfetamin total halt / 1000 inv & 24 h

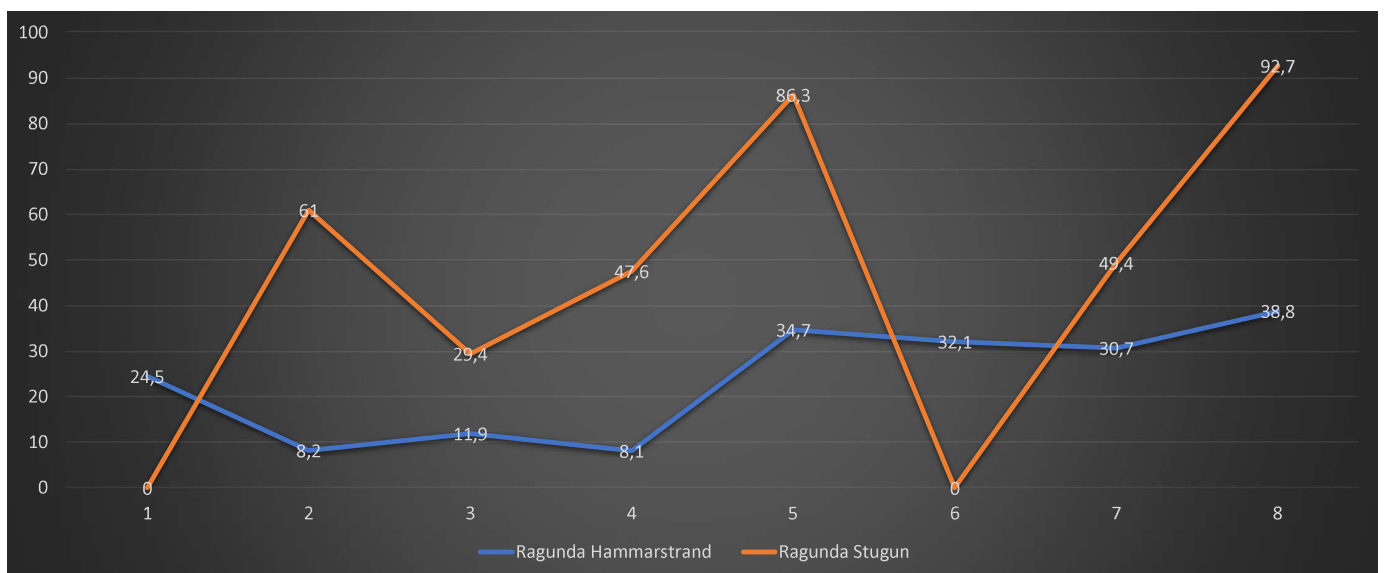
Amfetamin doser per 1000 inv& 24 h

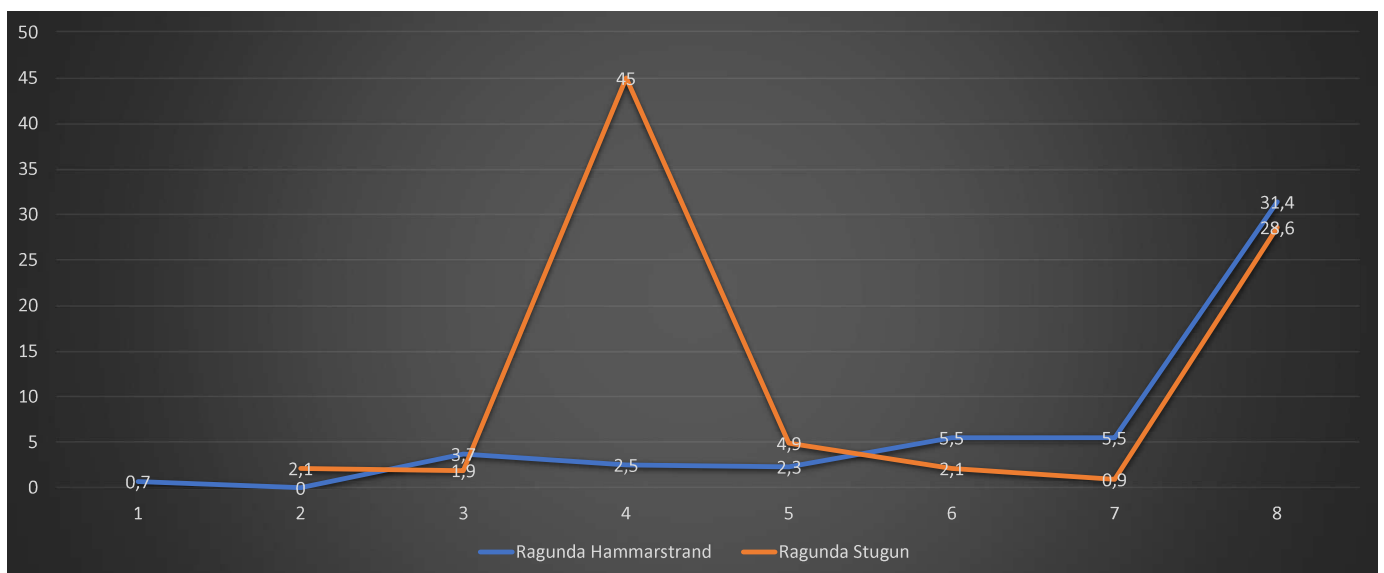
Cannabis total halt / 1000 inv & 24 h

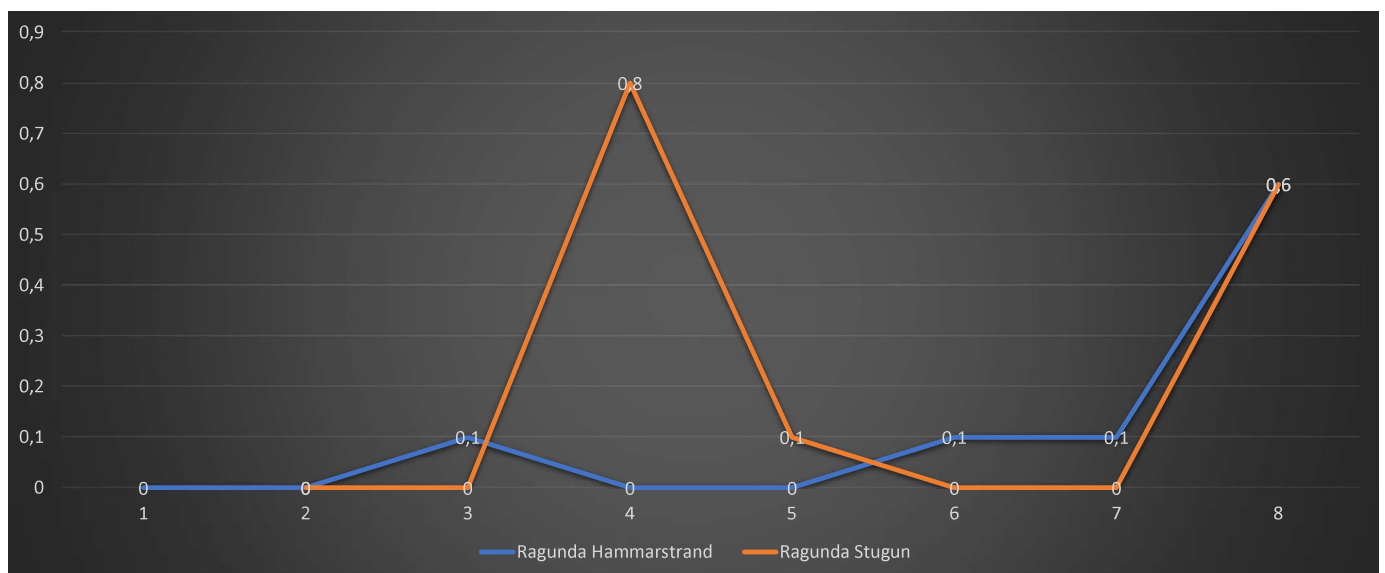
Cannabis doser per 1000 inv& 24 h

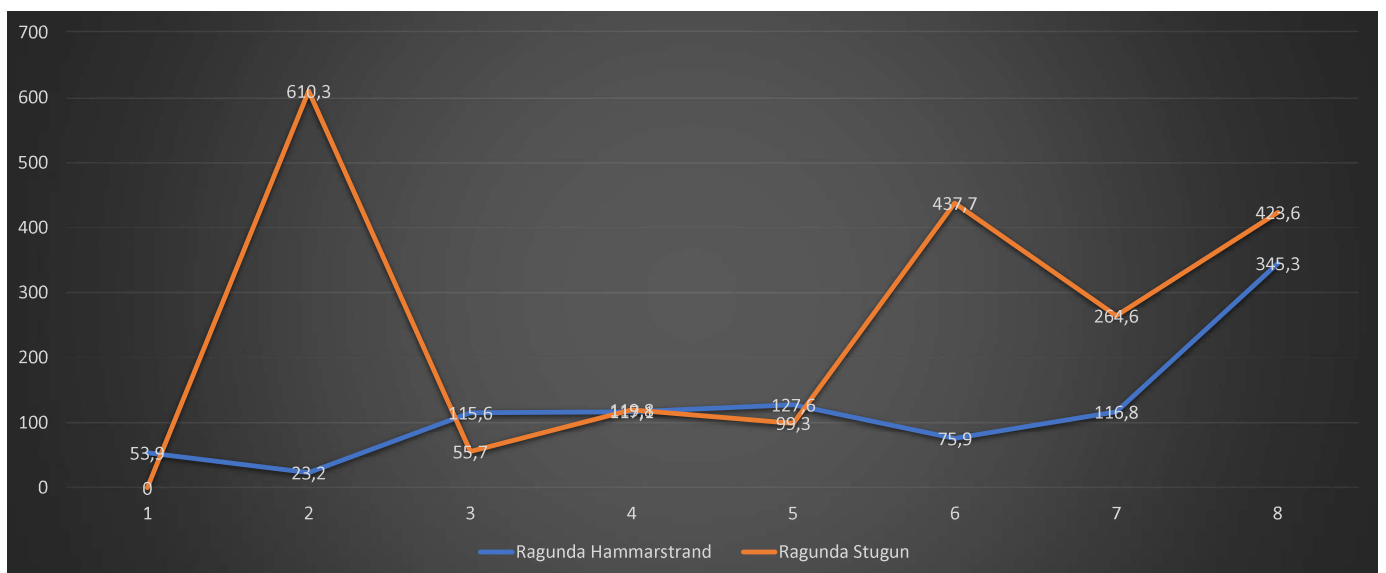
Kokain total halt / 1000 inv & 24 h

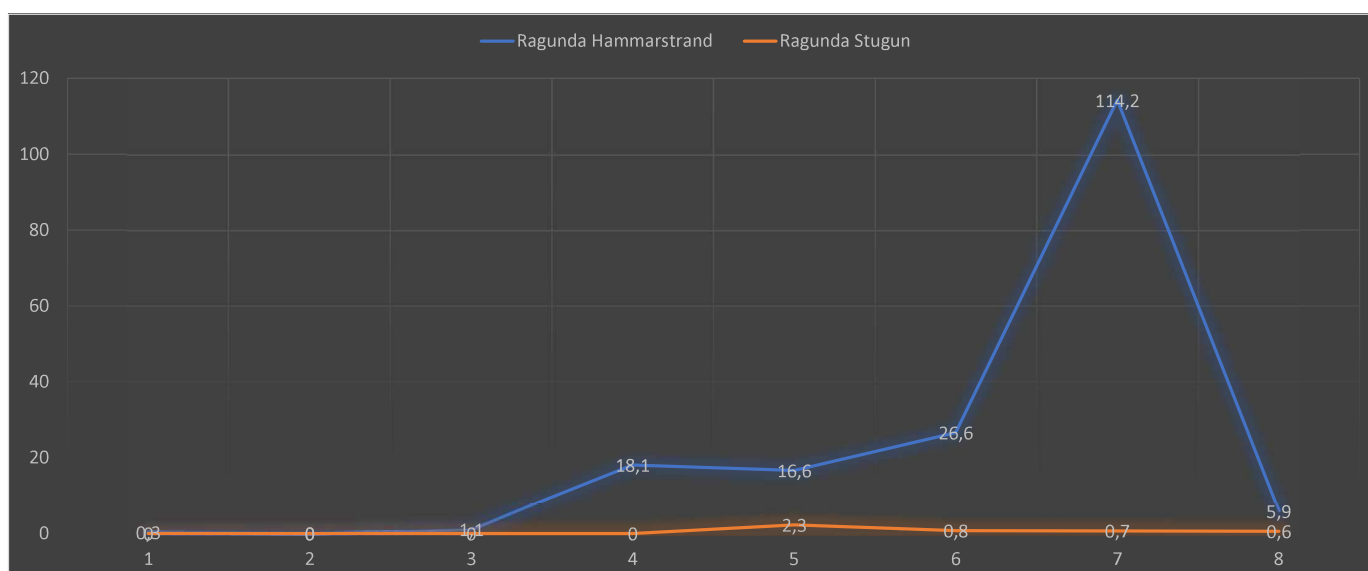
Kokain doser per 1000 inv& 24 h

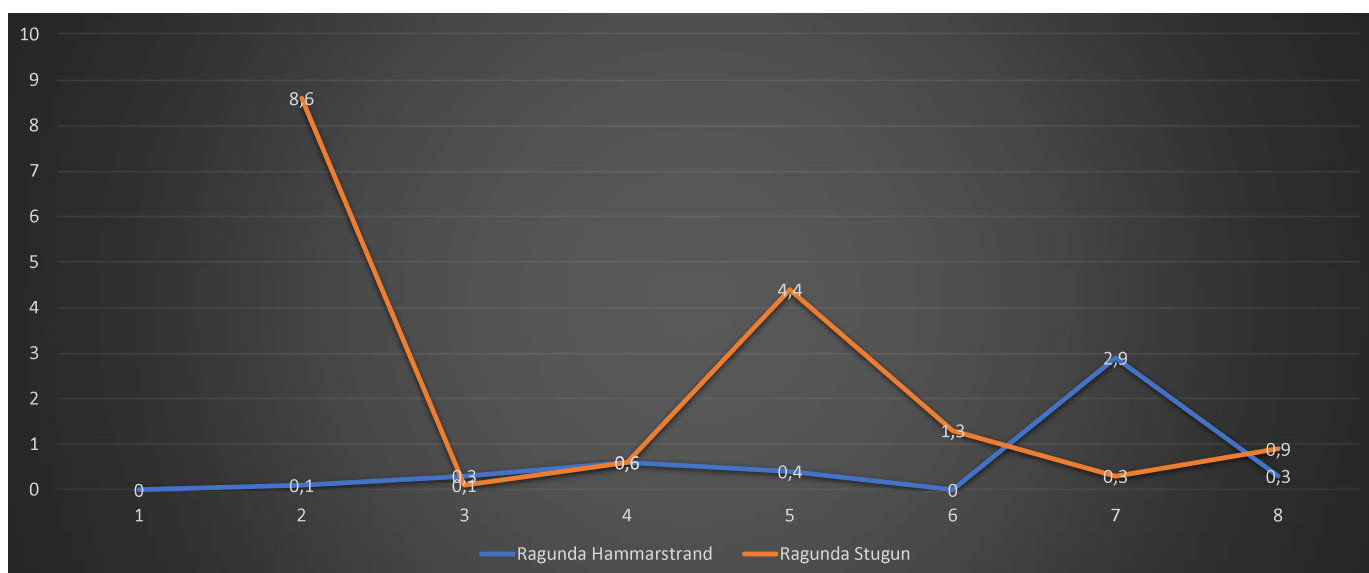
Tramadol total halt / 1000 inv & 24 h

MDMA total halt / 1000 inv & 24 h

Ketamin total halt / 1000 inv & 24 h

Folkhälso- och
brottsförebyggande rådet,
Ragunda kommun
29 januari 2025

MER

grönsaker, frukt och bär
fisk och skaldjur
nötter och frön
rörelse i vardagen

BYT TILL

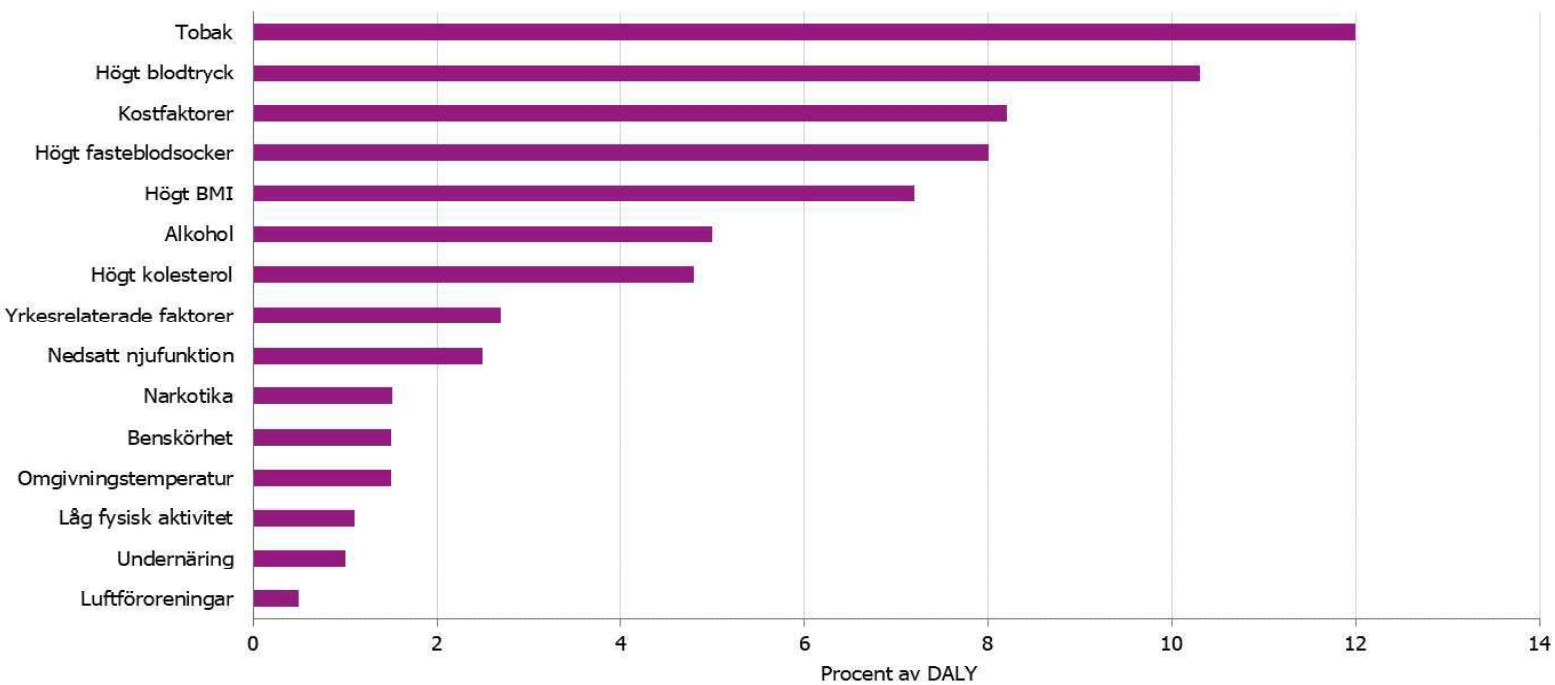
fullkorn
nyttiga matfetter
magra mejeriprodukter

MINDRE

rött kött och chark
salt
socker
alkohol

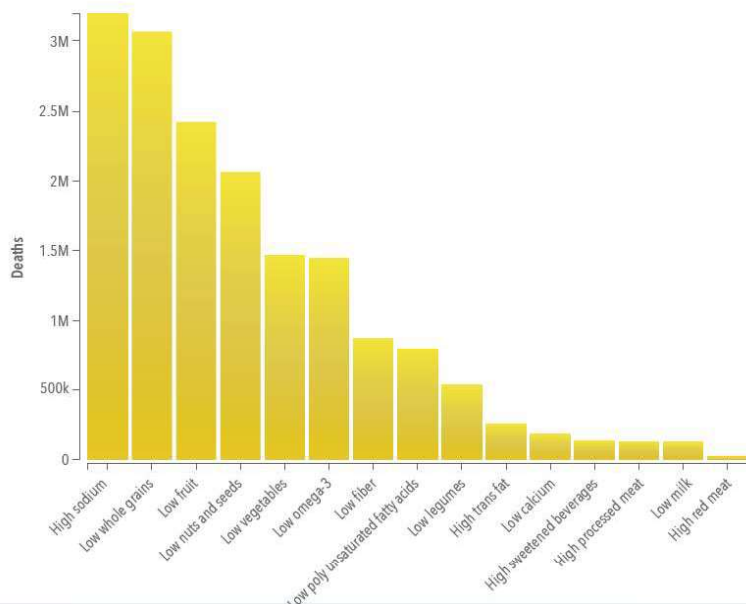
De största riskfaktorerna för sjukdomsbörda

Källa: Data från Institute for Health Metrics and Evaluation, 2019, visar sjukdomsbördan i Sverige uttryckt i procent av förlorade friska levnadsår (DALY).

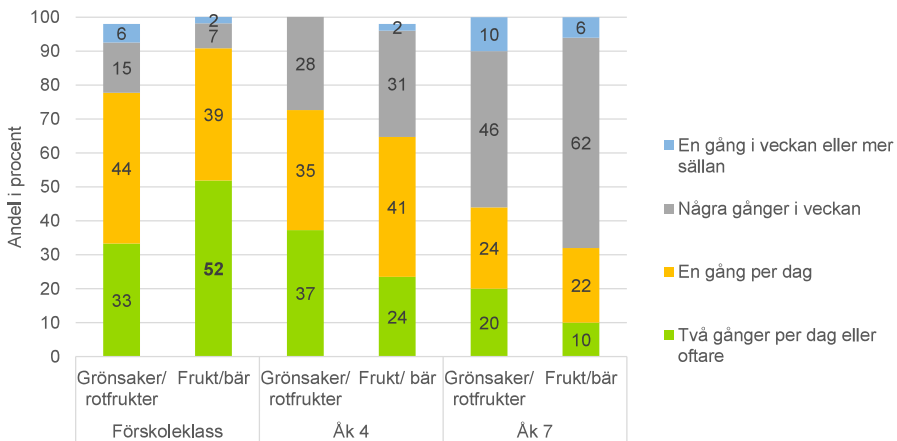
Most diet-related deaths are caused by eating too much sodium and not enough whole grains and fruit.

DIETARY RISK FACTORS RANKED BY NUMBER OF DEATHS, GLOBALLY, IN 2017

500 gram frukt och grönt per dag är rekommendationen

Ragunda 2023-2024

Andel elever i Ragunda som når rekommendationen:

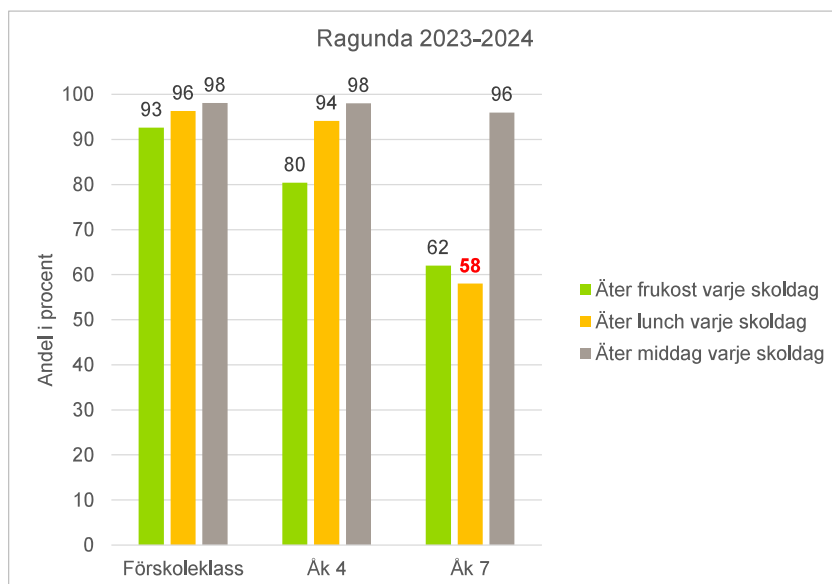
24 % förskoleklass

20 % årskurs 4

6 % årskurs 7

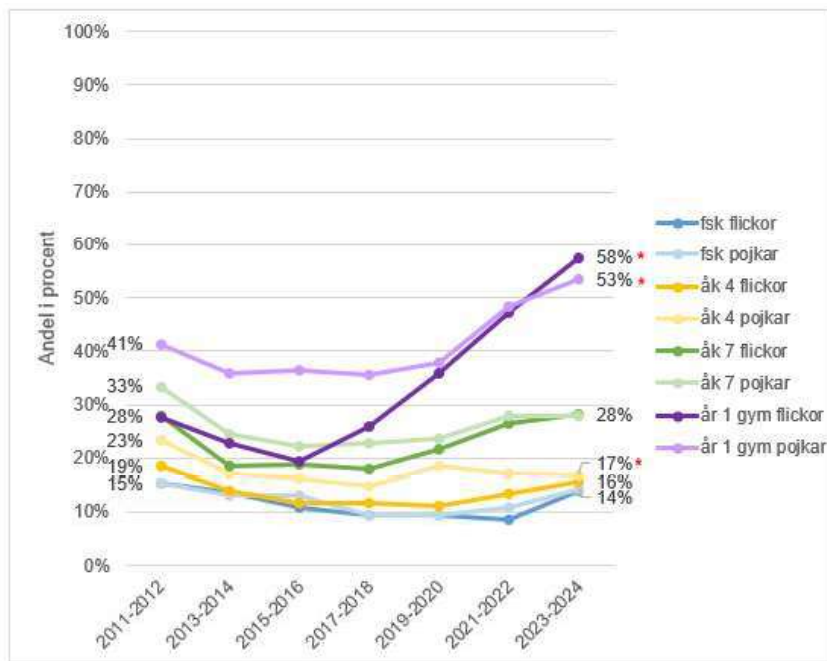
Något vanligare bland elever i förskoleklass i Ragunda än länet att äta frukt och bär 2 gånger per dag eller oftare.

Får eleverna i sig mat kontinuerligt under dagen?

Generellt liknande nivåer som i länet men det är mindre vanligt bland elever i åk 7 i Ragunda än i länet att äta lunch varje skoldag.

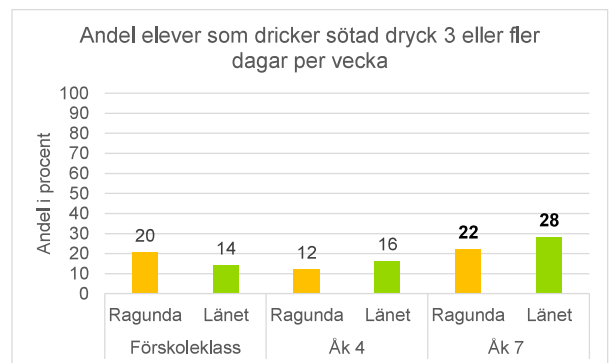
På länsnivå är den positiva trenden bruten

Länsnivå andel elever som dricker söta drycker 3 eller fler dagar per vecka, fördelat på årskurs och kön, fr.o.m. läsåret 2011-2012 t.o.m. läsåret 2023-2024.

* Skillnader jämfört med läsåret 2011-2012 som är statistiskt säkerställda.

Källa: Hälsosamtalet i skolan, läsåret 2023-2024

Mindre andel elever i årskurs 7 i Ragunda än länet som ofta dricker söta drycker.

Ragunda kommun

Utifrån resultaten från Hälsa på lika villkor 2022

PRIORITERADE OMRÅDEN

→ **Främja socialt deltagande**

I jämförelse med både länet och riket, är det mindre vanligt i kommunen att vara socialt deltagande. I kommunen har det dessutom varit en negativ utveckling över tid gällande det sociala deltagandet men också andelen som har praktiskt stöd har minskat. Att vara del i ett socialt sammanhang är en skyddsfaktor för hälsa och är därför viktig att prioritera.

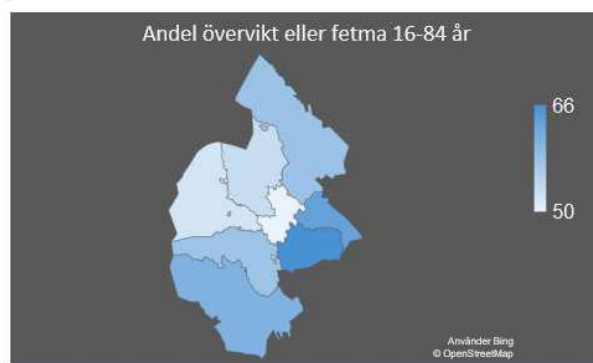
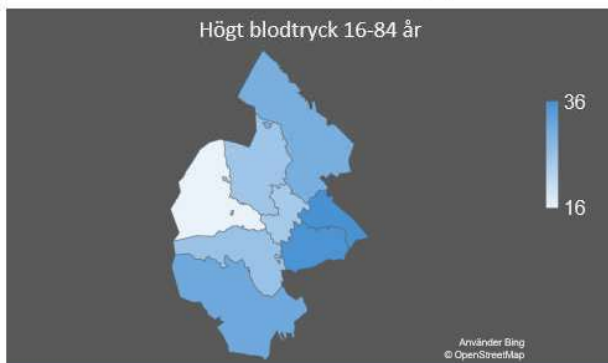
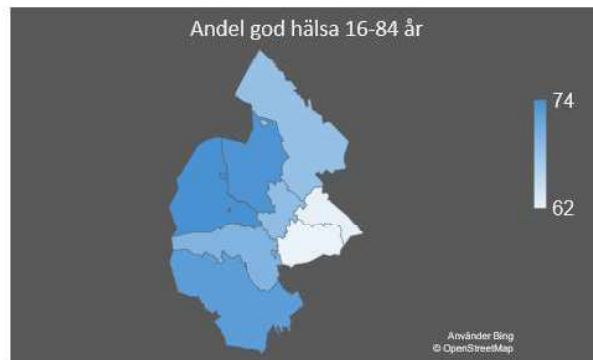
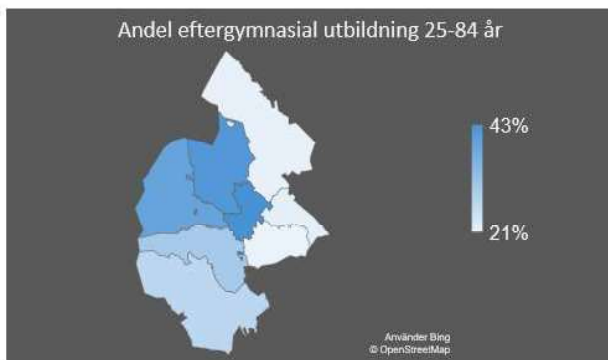
→ **Främja goda levnadsvanor för bättre hälsoutfall**

Trots positiv utveckling i kommunen gällande daglig rökning, ligger kommunen lågt när det kommer till levnadsvanor som fysisk aktivitet och goda matvanor i förhållande till både länet och riket. Det är även vanligare med högt blodtryck och övervikt eller fetma i Ragunda jämfört med både länet och riket. Det är viktigt att minska skillnader i hälsa men också att ha ett främjande perspektiv vilket på sikt kan bidra till bättre hälsoutfall.

→ **Ta hänsyn till ekonomiska förutsättningar**

Resultatet visar att Ragunda kommun ligger lägre inom ett antal indikatorer som kan kopplas

Geografiska skillnader

- Vad tänker ni om det här?
- Vad tror ni att det här beror?
- Vad har vi rådighet över att göra?
- Hur kan man arbeta vidare med det här?

Vuxna nationellt

- Två av tio äter 500 gram frukt och grönsaker per dag eller mer.
 - Tre av tio äter fisk som huvudrätt minst två gånger per vecka.
 - Sex av tio använder olja eller flytande margarin i matlagningen.
 - Nio av tio äter för lite fullkorn.
 - Sju av tio får i sig för lite fibrer.
 - Fyra av tio äter för mycket socker.
- Två av tio äter 500 gram frukt och grönsaker per dag eller mer.
 - Tre av tio äter fisk som huvudrätt minst två gånger per vecka.
 - Sex av tio använder olja eller flytande margarin i matlagningen.
 - Nio av tio äter för lite fullkorn.
 - Sju av tio får i sig för lite fibrer.
 - Fyra av tio äter för mycket socker.

HUR ÄTER UNGDOMAR I SVERIGE?

✿
FÖR LITE GRÖNSAKER OCH FRUKT,
SKULLE BEHOVA ÄTA DUBBELT SÅ MYCKET

✿
GRÖNSAKER ÖKAR MEN INTE FRUKTEN*

✿
FÖR MYCKET RÖTT KÖTT OCH CHARK,
MEN MINDRE ÄN TIDIGARE*

✿
MINDRE LASK OCH SAFT, MER VATTEN*

✿
GODIS, LASK, KAKOR OCH SNACKS
GER 17 PROCENT AV KALORIerna
DET ÄR MINDRE ÄN 2003, MEN
FORTFARANDE FÖR MYCKET*

✿
BARN TILL FÖRALDRAR MED LÅG
UTBILDNING ÄTER MINDRE GRÖNSAKER
OCH FISK, MEN DRICKER MER LASK
ÄN ANDRA UNGDOMAR

Barn 4, 8, 11 år

Barnen fick i sig för mycket mättade fettsyror, tillsatt socker och salt och för lite fibrer och vitamin D.

Barnen i undersökningen åt för mycket godis, läsk, glass, snacks och bakverk. Nästan en fjärdedel av den energi barnen fick i sig kom från dessa livsmedel. Sådan mat bidrar med mycket tillsatt socker och mättade fettsyror utan att ge så mycket näring.

- Barnen åt bara hälften av den rekommenderade mängden grönsaker och frukt som är 400 gram per dag. Barnen behöver alltså äta dubbelt så mycket frukt och grönt för att få i sig mer fibrer, vitaminer och en mer välbalanserad kost.
- Mellan 17 och 23 procent av barnen var överviktiga (isoBMI >25), varav 1 till 4 procent var feta (isoBMI >30).

Kontaktuppgifter

Elisabeth Strömlad, elisabeth.stromblad@regionjh.se

Delprojektledare Riktade Hälsosamtal

Samordnare för Bra Matvanor

Folkhälsoenheten, Region Jämtland Härjedalen

Hanna Lindestig, hanna.lindestig@regionjh.se

Folkhälsosamordnare

Folkhälsoenheten, Region Jämtland Härjedalen